

Normy (nepředmětné)

Základní rozdíl mezi normami jakožto nepředmětnými výzvami na jedné straně a mezi normami jako jejich vyslovenými, vyjádřenými formulacemi a již samými způsoby pochopení a myšlenkového uchopení, spočívá v tom, že každé pochopení a každá formulace jsou *něčí* pochopení a *něčí* formulace (tj. mají svého autora), zatímco výzva není „ničím“, ale je k někomu a na někoho zaměřena, na někoho adresně orientována, tj. není „jeho“, nýbrž „pro něho“. To znamená, že např. tzv. „práva“ či „svobody“, o kterých říkáme, že jsou „nezadatelné“ a „nezcizitelné“ (eventuelně „přirozené“), nemůžeme eo ipso chápat jako vlastnost nebo výbavu každého jednotlivce, nýbrž jako apel, jako výzvu - a ovšem nikoli výzvu adresovanou jemu samému, nýbrž právě naopak těm druhým. Kdybychom nepřijali tento výklad, nemohli bychom udržet myšlenku „nezadatelnosti“, která znamená, že nejde o nějakou úmluvu či dohodu, nýbrž o závaznou povinnost. Žádná závaznost nevyplývá (a nemůže vyplývat) z pouhé danosti, fakticity, nýbrž naopak nutně každou fakticitu předchází. Jen tak můžeme akceptovat myšlenku odpovědnosti vůči příštím generacím jako něčeho závazného, tj. myšlenku nikoli novou, nýbrž jenom dnes nově a v širším smyslu chápanou. V lidském životě jsou významné věci, záležitosti, projekty a programy, které přesahují tento konkrétní, jednotlivý život. Náleží k lidskému údělu, že navazuje nejen konkrétní osobní vztahy k rodičům, dalším příbuzným, známým, učitelům atd.atd., ale také a dokonce zejména k předchozím generacím, k jistému tradovanému stylu života, k jisté vzdělanosti a kultuře atd. A to každého trochu přemýšlivějšího jedince vede nutně k pomyšlení na to, jak na něho, na jeho generaci, na jeho kulturu či kultivovanost budou moci navazovat další lidé, jeho děti a vnuci, sousedé a jejich děti a vnuci, vůbec příští generace - zda nebral víc, než dokáže sám dávat. A již samo toto pomyšlení je výrazem pocitu odpovědnosti nejen vůči tomu, co tu nějak je dáno, nýbrž daleko spíše vůči tomu, co dáno není a co přichází nebo teprve někdy později má přijít a přijde.

(Písek, 000605-1.)